

Dānija – uz ANO Drošības padomi

Pagājušajā nedēļā Dānija pieteica savu kandidatūru uz vietu ANO Drošības padomē laikposmā no 2025. līdz 2026. gadam. Par gatavību kandidēt uz nepastāvīgā locekļa vietu Dānija publiski paziņoja Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas sesijā Ņujorkā. Vēlēšanas paredzētas 2024. gada jūnijā, taču vēlēšanu kampaņa jau ir sākusies. ANO Drošības padomē ir 15 vietas, no tām 5 valstīm ir pastāvīgā locekļa statuss. Pārējās desmit valstis jeb nepastāvīgās padomes locekles rotējošā kārtībā tiek ievēlētas uz diviem gadiem. Ik gadu Drošības padomē ievēlē 5 jaunas valstis to vietā, kurām beidzies noteiktais termiņš. Ja Dānijai veiksies 2025. gada vēlēšanās, tad tas notiks tieši 20 gadus kopš mūsu valsts Drošības padomē darbojās iepriekš – tas bija 2005. – 2006. gadā. Dānija cer, ka tai izdosies tapt atkārtoti ievēlētai, kas ļaus no jauna uzņemties nopietnos pienākumus, kam Dānija ir gatava.

Arī Latvija spraudusi mērķi būt pārstāvētai ANO Drošības padomē, tādēļ tā kandidēs uz nepastāvīgās locekles vietu gadu vēlāk plānotajās vēlēšanās. Ir svarīgi, lai Ziemeļvalstis un Baltijas valstis būtu pārstāvētas Drošības padomē, jo tas bagātina tās darbu ar Ziemeļvalstu un Baltijas valstu vērtībām un pieredzi, kā arī ietekmē globālo izaicinājumu risinājumus.

ANO Drošības padome ir viena no svarīgākajām starptautiskajām platformām, kur mazās valstis var iegūt pārstāvniecību. Dānija vēlas vietu pie padomes galda, jo esam gatavi uzņemties atbildību un ietekmēt risinājumus konfliktiem un krīzēm, kas iespaido visas Eiropas drošību un starptautisko mieru. Ja tiksīm ievēlēti Drošības padomē, noteikti kalposim par spēcīgu balsi un iestāsimies par mazo valstu interesēm, kā arī veicināsim reformu ieviešanu, lai padarītu Drošības padomes darbu pārskatāmāku, caurspīdīgāku, līdzsvarotāku un efektīvāku. Esam gatavi rīkoties, lai veicinātu vēlēto padomes dalībvalstu, pārējo valstu un pilsoniskās sabiedrības jēgpilnu līdzdalību Padomes darbā.

Mūsu kandidatūra harmoniski turpina Dānijas līdzšinējo nelokāmo nostāju Apvienoto Nāciju Organizācijas un starptautiskās sadarbības atbalstam. Kā viena no ANO dibinātājām Dānija Drošības padomei var dāvēt savu 80 gadu ilgo pieredzi. Stingri pieturoties pie starptautisko tiesību principiem un dāņu sabiedrības pamatvērtībām, varam daudz paveikt, lai veicinātu miermīlīgu konfliktu risināšanu, ilgtermiņa stabilizāciju un noturīgu mieru pasaulē. Dānija nešaubīgi atbalsta un iestājas par ANO fundamentālajiem vērtību principiem un ir allaž bijis uzticams partneris cīņā par mieru. Mēs vēlamies redzēt ANO kā organizāciju, kas kopējām problēmām tiecas piemērot kolektīvus risinājumus un kas cīnās pret nevienlīdzību un netaisnību.

Vēlēšanu kampaņai uz rotējošo vietu ANO Drošības padomē Dānija ir izraudzījies īpašu logo un devīzi. Mūsu kampaņas logotipa centrā ir Dānijas nacionālais putns gulbis, kā atsauce uz H.K. Andersena pasakām. Gulbja spārnu veidols raisa asociācijas ar olīvzaru vainagu, kas rotā ANO emblēmu un jau izsenis kalpo kā miera simbols. Kampaņas devīze ir “Vienlīdzība – Drošība – Rīcība”.

Vienlīdzība ir atsauce uz Dānijas ilgstoši praktizēto iestāšanos par noteikumos balstītu pasaules kārtību, cilvēktiesībām un starptautiskajām tiesībām. Dānija ir maza valsts ar bagātām demokrātijas tradīcijām, tādēļ spējām pienācīgi novērtēt tādas starptautiskās kārtības nozīmi, kur katrai valstij – lielai un mazai – ir vienlīdzīgas balsstiesības. Tas ir arī atgādinājums par to, ka Dānija seko nospraustajiem globālās attīstības mērķiem. Dānija ir starp tām nedaudzajām valstīm, kas sasniegušas ANO nosprausto mērķi veikt vismaz 0,7 % no valsts NKI starptautiskajai attīstības palīdzībai. Šādu politiku esam īstenojuši nepārtraukti jau 40 gadus. Dānija savā ārpolitikā ilgu laiku vadījusi pēc starptautiskās solidaritātes principiem, iestājoties par globālo attīstību, vienlīdzību un ilgtspējīgiem risinājumiem, kas ved uz līdzsvarotāku pasauli – šodien un nākamajām paaudzēm. Mērot pēc pasaules valstu piešķirtā humanitārās palīdzības apjoma attiecībā pret nacionālo kopienākumu (NKI), Dānija 2021. gadā ierindojās šī saraksta pirmajā piecniekā.

Drošība vēsta par Dāniju kā uzticamu ANO partneri risinājumiem par mieru un starptautisko drošību pasaulē, lai novērstu konfliktus un būvētu noturīgu mieru saskaņā ar iekļaujošās pieejas principiem kā tie definēti ANO dienaskārtībā “Par sievietēm, mieru un drošību”. Kopš 1948. gada Dānijas karavīri piedalījušies vairāk kā 38 ANO miera uzturēšanas misijās dažādās pasaules valstīs. Dānija ir starp lielākajiem ieguldītājiem ANO Miera veidošanas fondā un darbojas kā dalībvalsts Miera veidošanas komisijā laikposmam 2023 – 2024. Savulaik kā ANO Drošības padomes locekle Dānija nospēlēja izšķirošu lomu Miera veidošanas komisijas tapšanā 2005. gadā. Vēl arvien uzskatām, ka svarīgi pievērsties konfliktu dziļāko iemeslu risināšanai, tai skaitā tādiem konfliktus veicinošiem faktoriem kā klimata pārmaiņas. Krievijas neizprovocētā militārā agresija pret Ukrainu ir izraisījusi sāpīgas sekas visā pasaulē. Dānija ar savu darbību tiecas veicināt efektīvus un koordinētus daudzpusējus atbildes risinājumus globālām pārtikas, enerģijas un finanšu krīzēm.

Rīcība parāda Dāniju kā cīnītāju par reformām Apvienoto Nāciju Organizācijā. Dānija sper aktīvus soļus, lai arvien vairāk padarītu ANO par iekļaujošu un atbildīgu organizāciju, kas spēj sasniegt pašas nospraustos ilgtspējīgas attīstības mērķus. Vienlaikus rīcība liecina par Dānijas gatavību ķerties pie reāla darba, lai panāktu konkrētus risinājumus akūtākajiem globālajiem izaicinājumiem. Dānijas skatījumā vislabākos risinājumus jāmeklē, balstoties partnerībā, dialogā un savstarpējas cieņas principos, lai kopīgiem spēkiem virzītu attīstību pasaulē. Dānija starptautiskajā arēnā sevi jau ilgstoši apliecinājusi kā valsts, kas darbojas, lai mazinātu plaisas, kas šķēļ, un veicinātu pārreģionālus partnerības risinājumus kopējiem izaicinājumiem.

Ja Dānijai izdotos tikt ievēlētai ANO Drošības padomē, tā tieksies dienaskārtībā izvirzīt arī citas aktuālas problēmas, tai skaitā cīņu pret klimata pārmaiņām. Dānija ir viena no vadošajām valstīm pasaulē zaļās pārejas īstenošanā, kā arī valsts, kas piešķir vērienīgu klimata finansējumu. Esam ieviesuši drosmīgus un juridiski saistošus klimata mērķus, apņēmoties līdz 2030. gadam samazināt siltumnīcefekta gāzu emisiju par 70 %. Jau tagad 50 % elektroenerģijas resursu Dānijai nodrošina vēja un saules enerģija, kas ir pasaules rekords. Esam uzkrājuši vairāku gadu desmitu pieredzi zaļās pārejas jomā un aktīvi sadarbojamies ar valstīm, kurās ir augstākais kaitīgo emisiju līmenis, lai palīdzētu arī tām īstenot zaļo pāreju enerģētikas jomā. Dānija ir apņēmības pilna arī turpmāk iestāties par klimata

finansējuma globālu mobilizāciju. Tuvākajos gados klimata solidaritāte būs viens no mūsu attīstības sadarbības pamatprincipiem. Plānojam ievērojami palielināt dotācijas, lai atbalstītu adaptāciju klimata pārmaiņām. Sākot ar 2030. gadu, vismaz 60 % no klimata finansējuma piešķirumiem Dānijā tiks virzīti tieši adaptācijas pasākumiem klimata jomā. Pastiprināsim arī centienus mobilizēt publisko un privāto finansējumu no citiem avotiem. Kopumā Dānija paredz sagādāt vismaz 1 % no kolektīvi nospraustā finansējuma mērķa – 100 miljardi dolāru gadā par labu cīņai pret klimata pārmaiņām.

Dānijas kampaņai par vietu ANO Drošības padomē aicinām sekot vietnē www.dk4unsc.dk

Tulkojums no angļu valodas, 2022-09-28